

Ustawa
o zmianie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym

Art 1. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 5a skreśla się ust. 3 - 7.

2) Po art. 5c dodaje się art. 5d w brzmieniu:

„Art. 5d. 1. Gmina podejmuje działania na rzecz wspierania i upowszechniania aktywności obywatelskiej oraz wzmacniania udziału mieszkańców we współdecydowaniu o rozwoju gminy.

2. Rada gminy może utworzyć budżet obywatelski.

3. Zasady i tryb funkcjonowania budżetu obywatelskiego, w szczególności zasady zgłaszania pomysłów, oceny zgłoszonych pomysłów, odwołania od negatywnego wyniku oceny zgłoszonych pomysłów oraz sposobu wyboru pomysłów do realizacji, określa uchwała rady gminy wypracowana w procesie konsultacji z mieszkańcami gminy, o których mowa w art. 5a ust. 1.”

Art 2. Do budżetu obywatelskiego, uchwalonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Niniejsza propozycja zmian w ustawie została wypracowana na spotkaniu przedstawicieli miast i gmin oraz organizacji pozarządowych w lutym 2020 roku, które miało na celu omówienie doświadczeń z realizacji budżetów obywatelskich po zmianie ustawy. Wzięto pod uwagę: pierwsze interpretacje przepisów Regionalnych Izb Obrachunkowych oraz rozstrzygnięcia nadzorcze wojewodów odnoszące się do samorządowych uchwał regulujących tę procedurę.

Proponowane zmiany będą służyć podwyższeniu jakości budżetów obywatelskich. Pozostawiają one samorządom dobrowolność wprowadzenia budżetu obywatelskiego oraz kształtowania jego założeń (także co do wysokości środków przeznaczanych na tę procedurę), wskazując jednocześnie kluczowe kwestie, które powinny zostać określone w uchwale. Zakłada także ustanowienie budżetu jako osobnego typu procesu partycypacyjnego, a nie traktowanie go – jak w obowiązującej ustawie – jako szczególną formę konsultacji społecznych (budżet obywatelski to mechanizm dający mieszkańcom bardziej bezpośredni wpływ na kształt wdrażanych przez samorząd rozwiązań niż niewiążące konsultacje).

Wzięto pod uwagę następujące wcześniejsze propozycje zmian w tym zakresie:

- 1) pismo Prezesa Związku Miast Polskich z marca 2018 r. do Prezydenta RP z prośbą o poparcie propozycji zmian przepisów dotyczących budżetów obywatelskich, w ramach prac prowadzonych w Kancelarii Prezydenta RP;
- 2) propozycję korekty zmian wprowadzonych w ustawie, przedłożoną Prezydentowi RP i Przewodniczącemu Komitetu Pożytku Publicznego w czerwcu 2018 roku przez uczestników 5. Forum Praktyków Partycypacji we Wrocławiu, reprezentujący organizacje pozarządowe, administrację lokalną, środowiska samorządowe i akademickie;
- 3) wniesiony pod koniec stycznia 2019 r. przez grupę posłów Kukiz15 projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, zakładający zmianę zasad budżetu obywatelskiego.

Żadna z powyższych propozycji zmian nie została dotąd wzięta pod uwagę.